

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

**Vastaanottaja:**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 36 00521 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausunto Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä Helsingin kaukolämmön tuotannossa koskevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 3789 jäsentä loppuvuonna 2021) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut nähtävillä olleeseen Kilpilahti–Vuosaari hukkalämmön siirtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja lausuu siitä mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Hankkeen tarkoituksena on selvittää mahdollisuutta Porvoon Kilpilahden teollisuusalueella syntyvän hukkalämmön hyödyntämiseen Helsingin alueen kaukolämmön tuotannossa. Hukkalämpöä hyödyntävien lämpöpumppujen tuottama kaukolämpö siirrettäisiin Helsingin Vuosaaren vaihtoehdosta riippuen maaputkien ja tunneleiden välityksellä. Hiilineutraaliustavoitteen mukainen pyrkimys korvata kivihiiltä kestävämmillä vaihtoehdoilla on kannatettava ja tarpeellinen. Nyt arvioitavan hankkeen osalta vaikutukset suunnittelualueen linnustoon ja tärkeisiin lintualueisiin on selvitettävä perusteellisesti hankkeen edetessä.

Linnustovaikutukset

Käytännössä kaikki tarkastellut reittivaihtoehdot (VE1–VE7) kulkevat Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet –Natura-alueen sekä maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden (MAALI) halki. Putkilinjausten kohdalla sijaitsevia MAALI-alueita ovat lännessä Östersundomin lintuvedet (210315) sekä Itä-Helsingin metsät (211236) ja idässä Fågelmossen–Stormossenin (210054) maakunnallisesti tärkeä lintualue. Suuri osa reittivaihtoehdoista sisältää maanpäällisten rakennelmien eli pystykuilujen ja ajotunneleiden sekä tunneleiden suuaukkojen sijoittamista yhdelle tai useammalle näistä tärkeistä lintualueista. Vaihtoehdoissa

VE1, VE4 ja VE6 yksi ajotunneleiden suuaukoista rakennettaisiin Salmenkallioon, ja vaihtoehdoissa VE2, VE3 ja VE5 Salmenkallioon sijoittuisi lämmönsiirtotunnelin suuaukko. Reittivaihtoehdossa VE7 pystykuilut sijoitettaisiin Östersundomiin ja Mustavuoreen. Suuaukot sekä pystykuilut ja niihin liittyvät huoltotiet vaativat puuston poistamista ja vaikuttavat maankäytöllään ympäröivään alueeseen laajemmin, joten tällaisten rakennelmien sijainti on syytä selvittää siten, että haitalliset vaikutukset voidaan minimoida. Salmenkallio kuuluu Itä-Helsingin metsien MAALI-alueeseen, joka on metsälinnustoltaan Uudenmaan edustavimpia alueita. Alueen maakunnallisesti edustavimpaan lajistoon kuuluvat mm. erittäin uhanalainen (EN) hömötiainen, vaarantuneet (VU) töyhtötiainen, pyy ja punatulkku sekä idänuunilintu, kirjosieppo ja pikkusieppo, ja alue on lisäksi merkittävä mm. kehrääjälle, källelle ja valkoselkätikalle (VU) (Ellermaa 2018). Metsäalueiden kytkeytyneisyyden ja yhtenäisyyden turvaamiseksi maanpäällistä rakentamista ja puuttomana pidettävien avo-osuuksien sijoittamista tällaisille kohteille tulee mahdollisuuksien mukaan välttää. Erityisesti pyykannan säilymisen kannalta yhtenäisten metsäalueiden ja pohjoiseen kohti Sipoonkorpea kulkevien viheryhteyksien turvaaminen on elintärkeää (Ellermaa 2010).

Östersundomin lintuvesien MAALI-alue taas on maakunnallisesti merkittävä kosteikkolintujen pesimäalue (Ellermaa 2010) ja useiden erilaisten biotooppien ansiosta linnustoltaan monipuolinen lintuvesi, joka sisältyy myös Natura-verkostoon sekä luonto- että lintudirektiivin perusteella. Mustavuori on pääkaupunkiseudun arvokkain lehtoalue, joka niin ikään sisältyy Natura-verkostoon. Katsomme, että maanpäällistä rakentamista arvokkaihin luontokohteisiin ja erityisesti Mustavuoren alueelle tulee välttää, ja kaikista tärkeille lintualueille kohdistuvista vaikutuksista tulee tehdä kattavat ja perusteelliset vaikutusarviot ajankohtaisiin linnustonselvityksiin perustuen. Lisäksi Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida LSL 65 §:n mukaisesti.

Johtopäätökset

Kritisoimme hankesuunnitelman YVA-ohjelmaa siitä, että lukuisista tarkasteltavana olleista eri reittivaihtoehdoista huolimatta merkittäviä eroja reittien välillä ei käytännössä ole. Esimerkiksi Östersundomin, Mustavuoren ja Itä-Helsingin metsien MAALI-alueen ohittavien, lähempänä Porvoonväylää kulkevien reittivaihtoehtojen punninta ja tarkastelu olisi suotavaa suunnittelualueen luontoarvojen turvaamisen näkökulmasta. Olemassa oleva itä-länsisuuntainen infrastruktuuri tulee huomioida linjausvaihtoehtojen valinnassa. Painotamme myös tarvetta hankkeen linnustovaikutusten kattavalle arvioinnille ja edellytämme Natura-arvioinnin asianmukaista teettämistä.

Helsingissä 15.2.2022

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Lähteet:

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 4/2010–1/2011.

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät metsälintujen pesimäalueet Uudellamaalla. Tringa 4/2018.